

4. Мерзлікіна О.А. Корекція фізичних вад підлітків 15-17 років з церебральним паралічем засобами фізичного виховання: Автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту (24.00.02.). – Львів, 2002. – 20с.

5. Сологубов Е.Г. Организация поэтапной системы восстановительного лечения детей с церебральным паралічом: Автореф. дис. ... канд. мед. наук (14.00.13.). – М., 1992. – 23с.

6. Томенко О.А. Навчання плаванню дітей-інвалідів з ушкодженнями опорно-рухового апарату з використанням методів контролю: Автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту (24.00.02). – Луцьк, 2000. – 19 с.

Таблиця 2

Завдання реабілітаційного процесу відносно форми ЦП

Спастичний тип	Гіперкінетична форма	Атонічно-атаксічна форма
підвищення тонузу м'язів тулуба, зниження тонузу м'язів кінцівок	нормалізація тонузу	підвищення тонузу
збільшення амплітуди рухів	нормалізація амплітуди рухів	підтримка амплітуди рухів
збільшення різнома-нітних типів рухів, рухи з навантаженням	збільшення контролю при виконанні рухів, координації рухів	сприяти розвитку скоординованого, плавного руху
збільшення рухливості хребта	сприяти повільному нарощуванню контролю м'язів поза межами середньої лінії тіла, добиватися незалежності рухів голови при стабільному тулубі; працювати над утриманням положення тіла в різних точках в обсязі амплітуди рухів	сприяти тривалій координації і регуляції тіла поза межами середньої лінії тіла
ЗАПОБІГАТИ:		
вкороченню м'язів, виникненню статичних положень	виникненню м'язових спазмів	розтягненню м'язів, фіксації голови і тулуба по середній лінії (при ходьбі)

В.І. СТАХНЕВИЧ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Автор аналізує деякі сучасні проблеми виховання студентської молоді: формування моральних і шкідливих звичок і показує деякі шляхи їх вирішення.

Автор анализирует некоторые современные проблемы воспитания студенческой молодежи и показывает некоторые пути их решения.

The author analyses some problems of students' upbringing: formation of moral and ill habits and shows some ways of solving them.

Загальновідомо, що у сучасних закладах освіти здійснюється відповідна навчально-виховна робота, яка спрямована на багатогранний розвиток юнаків і дівчат, а саме на: 1. формування їхньої свідомості та міцних переконань; 2. виховання загальнолюдських якостей та цінностей; виховання моральних почуттів, спрямованих на знаходження свого "я" по відношенню до суспільства, навчання і праці, самих себе та оточуючих людей.

Зрозуміло, що студентська спільнота є тим організмом, який складається з розрізаних особистостей, що вступили у нові складні навчально-виробничі відносини. Їхні комунікативні зв'язки відбуваються як у рамках закладу освіти, так і далеко за його межами. Слід відмітити той факт, що на професійне становлення юнаків і дівчат впливають мотиви, з якими вони свідомо чи несвідомо обрали той чи інший фах, а це певним чином затримує ще й процес "входження у професію". Крім

того, склад студентських груп, як правило, формується із виходців з різної місцевості – сіл, міст, районів, областей. Переважна більшість з них проживає у гуртожитках, на квартирі або щодня доїжджає, тобто знаходиться тривалий час за межами організованого впливу закладу освіти та сім'ї.

Невпевненість у правильному виборі професії та деколи небажання вчитись, відірваність від батьківської опіки та нові умови проживання, різний рівень вихованості, наявність у певної частини молодих людей шкідливих звичок, вплив великої кількості розрекламованих неконтрольованих низького гатунку „спокус” та перебільшене захоплення “чужим та новим” теж певним чином впливає на формування їх світогляду і самосвідомості. Крім того, людина (за Ростером) – пасивне створіння, що перебуває під контролем зовнішнього середовища. Характер її реакцій на ситуації, що виникають, найчастіше визначається тією когнітивною інтерпретацією, яку дає вона сама. Те, як людина сприймає власну поведінку та її наслідки, більшою мірою залежить від особливостей її особистості. Наприклад, одні швидше всього будуть приписувати свій образ внутрішнім чинникам, а інші – зовнішнім обставинам. Розрізняють людей двох типів: "зорієнтованих на внутрішнє" і "зорієнтованих на зовнішнє". Перші впевнені, що в будь-який момент вони зможуть вплинути на довкілля, і в кінцевому результаті завжди беруть на себе відповідальність за те, що з ними сталося. Мова йде в даному випадку про активних та динамічних людей, які здатні аналізувати проблеми і відповідати за свої вчинки, виявляти слабкі і сильні сторони ситуації, що склалася. У випадку невдач вони докоряють собі в тому, що приклали недостатньо сил і наполегливості. Люди, які вірять в існування зовнішнього контролю, впевнені, що в різних обставинах їх життя і в тому, як вони на них реагували, винні інші люди, удача або випадок. Мова йде про більш пасивних і менш працездатних особистостей, які легко пояснюють свої невдачі браком здібностей. Таким чином, описаний підхід дозволяє врахувати всю складність взаємозв'язку між людиною та ситуаціями, що виникають.

Сьогодні, як ніколи, звучить проблема формування здорового способу життя, навичок і звичок моральної поведінки особистості і актуалізується ще й тим, що життєва позиція людини характеризується активним ставленням її до будь-яких видів соціально цінної діяльності та системою різноманітних моральних відносин, ї виступає як необхідна умова її багатогранного та гармонійного розвитку.

Загальнолюдські принципи і норми впливають у відповідній мірі на суспільство у тому випадку, коли люди постійно керуються ними у своєму житті. Зрозуміло ж, що найкраща мораль ніщо, якщо вона не прийнята суспільством. Для того, щоб моральні норми і принципи стали регулятором людської поведінки, суспільство створює ту чи іншу систему виховання. Чи завжди система виховання є тим чинником, який гарантує багатогранний гармонійний розвиток особистості?

Соціально-економічні зміни в країні, поділ суспільства на багатих і бідних, неконтрольований доступ до колись "забороненого" та відкриття завіси на "табу" тощо відповідним чином впливає на формування поведінки, ціннісних орієнтацій, самосвідомості, здорового способу життя. Дехто з молодих людей зникає мати сьогодні все, не приклавши жодних зусиль в оволодінні певними знаннями, вміннями, навичками, досвідом у становленні свого „Я”. Особливо це характерно для молодіжного середовища, яке в силу свого максималізму намагається опанувати всім, що гарно “подається” чи “упаковано”, над чим не потрібно довго розмірковувати і гаяти свій вільний час. Доступ до всього, що було раніше забороненим впливає на моральне становлення молодих людей, яким важко визначити, що „морально” чи „аморально” сьогодні.

Зрозуміло, що надріле питання не стоїть осторонь від державних національних програм про завдання і виховання учнівської і студентської молоді. Зокрема серед провідних завдань національного виховання молоді, визначених Державною національною програмою “Освіта” (“Україна XXI століття”), слід відмітити такі як: – формування духовної культури особистості, створення умов для вибору нею своєї світоглядної позиції; утвердження принципів загальнолюдської моралі: правдивості, справедливості, патріотизму, доброти, працелюбності та інших добродійностей; формування творчої, працелюбної особистості, виховання цивілізованого господаря; забезпечення повноцінного фізичного розвитку дітей та молоді, охорони та зміцнення їх здоров'я та ін.

Сучасні підручники з педагогіки містять розділи, які торкаються таких актуальних питань як статеве виховання і підготовка молоді до сімейного життя, правове та антинаркотичне виховання, сім'я – основний осередок виховання дітей та молоді та ін. Тільки обговорення цих питань підтверджує думку, що “не все так добре в нашому домі”, але вже добре тому, що педагогічна наука і громадськість відкрито обговорює їх. Належно доречним є звернення до питання виховання звичок (моральних, добрих або хороших, правильних, неправильних, аморальних, поганих, шкідливих тощо), яким приділяли увагу відомі вчені минулого і сьогодення. Так, видатний педагог і психолог К.Д.Ушинський у багатьох своїх працях неодноразово наголошував, що: „Виховання, яке повністю

оцінило важливість звичок і навичок і яке на них буде свою будівлю, буде її міцно... Чим молодшою є людина, тим швидше укорінюється звичка і тим скоріше викорінюється; і чим старіші самі звички, тим важче їх викорінювати" [4,131] і поділяв звички на добрі і погані (шкідливі). Добру звичку він розглядав як моральний капітал, який постійно росте, і відсотками з якого людина користується все життя: „Добра звичка - це моральний капітал, покладений людиною у свою нервову систему" [5,185]. А під поганою звичкою він розумів „моральну невідплачену позику, яка може заморити людину постійно зростаючими відсотками, паралізувати її кращі починання і довести до морального банкрутства [5,186].

А.С. Макаренко неодноразово у своїх працях наголошував: „Наше завдання не тільки виховувати у собі правильне, розумне ставлення до питань поведінки, але й виховати правильні звички, тобто такі звички, коли б ми поводити себе правильно зовсім не тому, що сіли й подумали, а тому, що інакше ми не можемо, тому що ми так звикли" [1,36]. І для того, щоб у підростаючій особистості найміцніше формувались правильні звички, він рекомендував використовувати постійні вправи у вірному вчинку без моралізування.

Психологи ж (Н.С. Лукін та ін.) звички тісно пов'язують з потребами, а саме: "Звички - це стійкі способи дії людини, виконання яких за певних умов стає потребою" [2,75-78]. А Маслоу розробив ієрархію потреб, яка дозволяє краще зрозуміти прагнення людей і спрямовувати їх у потрібне русло. Про діалектичну єдність свідомого та звичного у поведінці переконливо відмічав і відомий психолог С. Л. Рубінштейн: „Систематично спонукаючи людину поводити себе певним чином, світогляд, мораль ніби осідає і закріплюється в її характері у вигляді...звичних способів поведінки..., вони стають „другою натурою людини"[3,167]. Невміння молодої людини поводити себе - це своєрідний психологічний глухий кут, воно інтенсивно формує у неї почуття ущербності, неповноцінності, озлоблює її, створює „полосу відчуженості" між нею і оточуючими, а звідси, між її особистим „я" і системою соціальних відносин. У сучасній психолого-педагогічній літературі позитивні, корисні звички поділяються на трудові, санітарно-гігієнічні, звички культурної поведінки, моральні та розумові звички. Звичка значно полегшує і спрощує процес соціальної діяльності людей. Дійсно, варто людині потрапити у звичні умови, як вона автоматично включається у діяльність, визначену рамками звичок. Якщо якийсь вчинок вимагав від людини аналізу ситуації, вироблення відповідного рішення, то в даний час це є вже не обов'язковим. Корисні звички дають можливість людині швидко та впевнено здійснювати потрібні дії, дотримуватись загальнолюдських і загальноприйнятих правил поведінки, гігієнічних правил, правил здорового харчування, праці та відпочинку і т.п. А шкідливі звички звичайно виникають як результат наслідування та закріплення невірних форм поведінки, у результаті помилкових дій педагогів, батьків, дорослих, друзів, однолітків.

Усі звички мають динамічний стереотип, тому їх поділяють на корисні та шкідливі по відношенню до певних людських цінностей – санітарно-гігієнічні і моральні – корисні звички. А брутальність, задиркуватість, куріння, вживання алкоголю і наркотиків, токсикоманія, статева розбещеність - шкідливі звички. Шкідливі - це ті, що найбільш негативно впливають на здоровий спосіб життя. Таким чином, і вчені і пересічні громадяни розуміють, що у одних людей переважають моральні (корисні) звички, а в інших – аморальні (шкідливі) звички. Чому молоді люди розуміючи “що таке добре, а що таке погано” продовжують цікавитись і засвоювати невисокого гатунку інформацію, продовжують курити і вживати алкогольні напої та наркотичні засоби...З'явилася ще одна серйозна проблема серед молодіжного середовища, яка стосується пропаганди насилля і розпусти, реклами сексуальних послуг і несе в собі “нове” бачення жіночих і чоловічих ролей у суспільстві. Явище чоловічої і жіночої “протитуції” в сучасних умовах має багатоманітне обличчя: елітне для “нових українців”; пов'язане з іноземними громадянами; експорт-протитуція; протитуція пов'язана з секс бізнесом (робота у стриптиз-шоу, нічних барах, кафе, ресторанах); протитуція за оголошеннями, яка маскується під знайомства, послуги масажисток / масажистів; протитуція вулиць та вокзалів; протитуція, що розповсюджується у гуртожитках, закладах освіти і навіть у школах; протитуція, пов'язана з наркоманією та алкоголем тощо. Зрозуміло, що торкаючись цих питань не можна говорити про здоровий спосіб життя як певної частини молодих людей, так і дорослого населення.

Молодь потрібно ставити в такі умови, щоб вона постійно здійснювала вибір: „А що ж краще?" Цьому в певній мірі сприяє участь студентської молоді у навчально-виховних заняттях і заходах, в основі яких є елементи тренінгу, незвичність ситуації та невимушена активність, що визначається не оцінкою і критикою, а спільною діяльністю, де розкривається кожна окрема індивідуальність. Як показує практичний досвід і спостереження часто важливі та актуальні теми-проблеми подаються молоді після занять як лекція-зустріч. Зрозуміло ж що такі лекції-зустрічі сприймаються молодими

людьми як моралізаторство, незважаючи на їх актуальність. Не може стояти осторонь цих проблем і сім'я і громадськість, адже формування здорового способу життя серед студентської молоді відбувається як під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів соціального середовища, а й у відповідності з функціонуванням певних соціально-психологічних механізмів (наслідування „Бути як всі” або „Бути як більшість”, „Приклад старших” або „Приклад героїв „нашумівших” серіалів”, переконання, ідентифікація, лідерство, мода, приклад, адаптація і т.д.) засвоєння соціальної інформації.

На наш погляд, введення нових навчальних предметів в Національному аграрному університеті сприятиме у деякій мірі розкриттю багатогранності та можливостей людської особистості, шляхів удосконалення та реалізації власної індивідуальності. Такими предметами, які розкривають розвиток творчого потенціалу особистості, її соціального і психологічно зрілого „входження” у виробничо-соціальні і побутові відносини, є „Основи педагогіки і психології” (з 1996р.), „Сімейно-побутова культура” (з 1997р.), „Психологія управління” (з 1999р.)”

Колективом співробітників НАУ складено і видруковано типові програми цих дисциплін для впровадження у вищі аграрні заклади освіти 1-ІУ рівнів акредитації.

Предмет „Соціально-побутова культура” з 2002 року читається на всіх факультетах НАУ, і метою є сприяння формуванню загальної культури майбутнього аграрія в цілому і, зокрема, отримання студентами глибокої і повної інформації про шлюб, сім'ю, здоров'я людини, а також знання, розуміння та дотримання основ загальнолюдських цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Макаренко А.С. О воспитании в семье. - М.: Учпедгиз, 1955. – С.36.
2. Психология. Учебн. пособие для учащихся пед.училищ / Под ред. В.А.Крутецкого. - М.: Просвещение, 1974. – С.75-78.
3. Рубинштейн С.Я. Основы общей психологии. – М.: Учпедгиз, 1946. – С.167.
4. Ушинский К.Д. Избран. Пед. Соч. – Т.1. – М.: Учпедгиз, 1953. – 535 с.
5. Ушинский К.Д. Нравственное и педагогическое значение привычек /Пед. Соч. – Т.8. – М. – Л.: Изд-во АПН СССР, 1950. – 228 с.

З.С. СТРУЧКОВА

ОЛІМПІЗМ ТА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

У статті висвітлені результати виступу українських спортсменів на XXVIII Олімпіаді. Вказується, що спорт є складовою здорового способу життя. Наголошується, що стан здоров'я сучасної молоді є незадовільним та розкриваються шляхи його поліпшення.

В статті освіщені результати виступлення українських спортсменів на XXVIII Олімпіаді. Указується, що спорт є компонентом здорового образу життя. Підкривається, що стан здоров'я сучасної молоді є незадовільним та розкриваються шляхи його поліпшення.

The results appearance of Ukrainian sportsman on the XXVIII Olympiad in describe in this articles. Indicate, that sport is component of healthy way of life. The stress, that state of health modern young people is unsatisfactory and open way his improve.

Нещодавно пройшла XXVIII Олімпіада в Афінах, в якій взяла участь 201 країна світу. Українська команда налічувала 170 атлетів з різних видів спорту. За два тижні змагань ними було виборено 23 медалі різного гатунку: 9 золотих, 5 срібних та 9 бронзових і команда посіла 12 місце в неофіційному заліку (табл. 1).

Таблиця 1

Місце	Країна	Загальна к-сть медалей	Золоті	Срібні	Бронзові
1 місце	США	103	35	39	29
2 місце	Китай	63	32	17	14
3 місце	Росія	92	27	27	38
4 місце	Австралія	49	17	16	16
5 місце	Японія	37	16	9	12
6 місце	Німеччина	48	14	16	18
12 місце	Україна	23	9	5	9